

Publius Ovidius Naso

Metamorphoses

liber X vv.243-297

Pygmalion

Quas quia Pygmalion aevum per crimen agentis
viderat, offensus vitiis, quae plurima menti 245
femineae natura dedit, sine coniuge caelebs
vivebat thalamicque diu consorte carebat.
interea niveum mira feliciter arte
sculpsit ebur formamque dedit, qua femina nasci
nulla potest, operisque sui concepit amorem. 250
virginis est verae facies, quam vivere credas,
et, si non obstet reverentia, velle moveri:
ars adeo latet arte sua. miratur et haurit
pectore Pygmalion simulati corporis ignes.
saepe manus operi temptantes admovet, an sit 255
corpus an illud ebur, nec adhuc ebur esse fatetur.
oscula dat reddique putat loquiturque tenetque
et credit tactis digitos insidere membris
et metuit, pressos veniat ne livor in artus,
et modo blanditias adhibet, modo grata puellis 260
munera fert illi conchas teretesque lapillos
et parvas volucres et flores mille colorum
liliaque pictasque pilas et ab arbore lapsas
Heliadum lacrimas; ornat quoque vestibus artus,
dat digitis gemmas, dat longa monilia collo, 265
aure leves baccae, redimicula pectore pendent:
cuncta decent; nec nuda minus formosa videtur.
conlocat hanc stratis concha Sidonide tinctis
adpellatque tori sociam adclinataque colla
mollibus in plumis, tamquam sensura, reponit. 270
festa dies Veneris tota celeberrima Cypro

venerat, et pandis inductae cornibus aurum
 conciderant ictae nivea cervice iuvencae,
 turaque fumabant, cum munere functus ad aras
 constitit et timide "si, di, dare cuncta potestis, 275
 sit coniunx, opto," non ausus "eburnea virgo"
 dicere, Pygmalion "similis mea" dixit "eburnae."
 sensit, ut ipsa suis aderat Venus aurea festis,
 vota quid illa velint et, amici numinis omen,
 flamma ter accensa est apicemque per aera duxit. 280
 ut rediit, simulacra suae petit ille puellae
 incumbensque toro dedit oscula: visa tepere est;
 admovet os iterum, manibus quoque pectora temptat:
 temptatum mollescit ebur positoque rigore
 subsidit digitis ceditque, ut Hymettia sole 285
 cera remollescit tractataque pollice multas
 flectitur in facies ipsoque fit utilis usu.
 dum stupet et dubie gaudet fallique veretur,
 rursus amans rursusque manu sua vota retractat.
 corpus erat! saliunt temptatae pollice venae. 290
 tum vero Paphius plenissima concipit heros
 verba, quibus Veneri grates agat, oraque tandem
 ore suo non falsa premit, dataque oscula virgo
 sensit et erubuit timidumque ad lumina lumen
 attollens pariter cum caelo vidit amantem. 295
 coniugio, quod fecit, adest dea, iamque coactis
 cornibus in plenum noviens lunaribus orbem
 illa Paphon genuit, de qua tenet insula nomen.